

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 28/05-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. februára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Petra Takácsa, bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. R. S., Advokátska kancelária, K., ktorou namietal porušenie čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Obo 284/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Petra Takácsa o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním z 25. januára 2005 doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 1. februára 2005, označeným ako „*Ústavná sťažnosť*“ Ing. Peter Takács, bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpený advokátom JUDr. R. S., Advokátska kancelária, K., namietal porušenie čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Obo 284/03.

Sťažovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie uvedených ustanovení ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 284/03 z 26. októbra 2004, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo. Ďalej žiada, aby bol tento rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia.

Zo sťažnosti a z priložených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľ ako veriteľ v konkurznom konaní vedenom voči úpadcovi na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pricestoval osobne z Komárna do Košíc za tým účelom, aby mohol nahliadnuť do konkurzného spisu, a to konkrétne do zoznamu prihlásených pohľadávok. Tento zoznam mal vyhotoviť správca konkurznej podstaty a predložiť ho krajskému súdu najneskôr do 15 dní pred prieskumným pojednávaním. Sťažovateľ však z konkurzného spisu zistil, že správca konkurznej podstaty zoznam prihlásených pohľadávok krajskému súdu v stanovenej lehote nepredložil. Sťažovateľ teda zbytočne cestoval z Komárna do Košíc a späť a zbytočne trávil čas na krajskom súde. Výdavky spojené s cestou, ako aj strata na príjme predstavovali čiastku 15 000 Sk. Na takomto skutkovom základe podal sťažovateľ na krajskom súde žalobu o náhradu škody vo výške 15 000 Sk voči správcovi konkurznej podstaty. Rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Cbi 18/03-38 zo 16. septembra 2003 bola žaloba zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ ako veriteľ je účastníkom konkurzného konania vedeného voči úpadcovi. Nároky, ktoré sťažovateľ uplatňuje voči správcovi konkurznej podstaty úpadcu z titulu náhrady škody spôsobenej porušením právnej povinnosti zo strany správcu konkurznej podstaty, treba v skutočnosti považovať za časť trov konania, ktoré sťažovateľovi ako veriteľovi a účastníkovi konkurzného konania vznikli. Náhradu týchto trov však nemôže sťažovateľ úspešne požadovať v osobitnom súdnom konaní z titulu náhrady škody, ale len v rámci náhrady trov konkurzného konania. O nároku žalobcu bude preto treba rozhodovať v rámci konkurzného konania, teda konania odlišného. Krajský súd však zistil aj to, že správca konkurznej podstaty nepodal včas zoznam

prihlásených pohľadávok preto, lebo sťažovateľ sám zavinil nemožnosť včasného spracovania zoznamu. Úpadca totiž nemohol správcovi konkurznej podstaty predložiť požadované doklady z toho dôvodu, že bývalý člen predstavenstva úpadcu, ktorým je sťažovateľ, znemožňoval prístup k účtovným dokladom spoločnosti napriek výzvam o ich predloženie. Na základe odvolania sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Obo 284/03 z 26. októbra 2004, ktorý bol právnenému zástupcovi sťažovateľa doručený 4. januára 2005, rozsudok krajského súdu potvrdil, pričom sa bezo zvyšku stotožnil so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu. Proti rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote tak dovolanie, ako aj sťažnosť ústavnému súdu. V dovolaní namieta, že postupom súdu mu bolo znemožnené konať vo veci v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Ak bol najvyšší súd toho názoru, že nároky sťažovateľa treba posúdiť ako nároky na náhradu trov vzniknutých v konkurznom konaní, potom mal najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušiť pre nedostatok právomoci krajského súdu a vec neodkladne postúpiť príslušnému konkurznému súdu. Keďže najvyšší súd takto nepostupoval, spôsobil tým vadu konania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. O dovolaní dosiaľ nebolo rozhodnuté.

V rámci sťažnosti na ústavnom súde namieta sťažovateľ predovšetkým porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy. Je toho názoru, že rozsudkami všeobecných súdov bola založená prekážka veci rozhodnutej (*rei iudicatae*), lebo vzhľadom na právoplatný rozsudok najvyššieho súdu si sťažovateľ už nebude môcť uplatniť nárok na náhradu trov ani v konkurznom konaní a nebude môcť podať ani novú žalobu o náhradu škody. Najvyšší súd mal správne postupovať tak, že mal zrušiť rozsudok krajského súdu a pre nedostatok právomoci krajského súdu mal túto vec postúpiť príslušnému konkurznému súdu v súlade s ustanovením § 104a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, teda z dôvodu vecnej nepríslušnosti.

Porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namieta sťažovateľ na tom základe, že postup všeobecného súdu bol zjavne arbitrárny a zjavne neodôvodnený. Arbitrárnosť je potrebné vnímať tak, že *„ak by v danom prípade existujúca nepríslušnosť doposiaľ vo veci*

konajúcich súdov bola posúdená len ako funkčná nepríslušnosť, šlo by z hľadiska rozhodovania o náhrade trov konkurzného konania o rozhodovacie akty súdov, ktoré nie sú preskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov rozhodnutia, a to pre úplnú absenciu akéhokoľvek odôvodnenia záverov, ktoré viedli konajúce súdy v prvostupňovom i odvolacom konaní k zamietnutiu žaloby žalobcu o náhradu trov konkurzného konania, nakoľko odôvodnenia predmetných rozsudkov sa zaoberali len nedôvodnosťou nároku na náhradu škody voči správcovi konkurznej podstaty, nie nároku na náhradu trov samotného konkurzného konania“.

Porušenie čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu vidí sťažovateľ v skutočnosti, že hoci mal legitímnu nádej na priznanie náhrady trov konkurzného konania, postupom najvyššieho súdu bol tohto práva úplne pozbavený, čím došlo k porušeniu jeho práva vlastniť majetok.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám je subsidiárna, lebo je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V danom prípade sťažovateľ sám uvádza, že proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 284/03 z 26. októbra 2004 podal dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzuje z ustanovenia § 237 Občianskeho súdneho poriadku. To znamená, že právomoc poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa má za tejto situácie najvyšší súd. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odhladiac od otázky právomoci ústavného súdu možno uviesť ešte nasledovné úvahy.

Právny názor sťažovateľa, podľa ktorého právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými bola zamietnutá jeho žaloba o náhradu škody, zakladajú prekážku rei iudicatae v súvislosti s uplatnením nároku na náhradu trov v konkurznom konaní, je podľa názoru ústavného súdu nesprávny. Tieto rozhodnutia nebránia tomu, aby sťažovateľ požiadal o náhradu trov v konkurznom konaní.

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd mal zrušiť rozsudok a pre nedostatok právomoci postúpiť jeho žalobu konkurznému súdu, ak bol tej mienky, že uplatnený nárok nemôže obstáť v rámci osobitnej žaloby o náhradu škody, potom treba uviesť, že sťažovateľ predovšetkým nerozlišuje medzi právomocou a príslušnosťou súdu. Nedostatok právomoci súdu znamená, že o veci má rozhodovať iný orgán než súd. Nedostatok právomoci má za následok zastavenie konania. Sťažovateľ má v skutočnosti na mysli nie nedostatok právomoci súdu, ale vecnú nepríslušnosť súdu konajúceho o jeho žalobe, keďže vecne príslušným konať o náhrade trov konania je konkurzný súd. Ani táto úvaha sťažovateľa nie

je právne akceptovateľná, lebo o jeho žalobe o náhradu škody konal ten istý krajský súd, na ktorom sa vedie aj konkurzné konanie voči úpadcovi. V skutočnosti teda mal sťažovateľ, ako sa zdá, na mysli, že vzhľadom na právny názor všeobecných súdov o povahe uplatneného nároku príslušným zákonným sudcom nebol ten sudca krajského súdu, ktorý o žalobe rozhodol, ale ten sudca krajského súdu, ktorý je zákonným sudcom pre konkurzné konanie.

V súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru treba pravdepodobne námietky sťažovateľa chápať tak, že ak súdy považovali sťažovateľom uplatnený nárok nie za náhradu škody, ale za náhradu trov konkurzného konania, potom mali svoje rozsudky náležite odôvodniť z tohto pohľadu. Keďže tak neurobili, treba ich rozsudky považovať za arbitrárne.

Keďže všeobecné súdy rozhodli nesprávne, zasiahli tým aj do majetkových práv sťažovateľa, čím došlo k porušeniu čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

V súvislosti s takto chápanými námietkami sťažovateľa treba uviesť, že všeobecný súd je povinný o podanej žalobe rozhodnúť. Ak preto sťažovateľ v osobitnom súdnom konaní požadoval zaplatenie 15 000 Sk z titulu náhrady škody, nemohli všeobecné súdy jeho podanie „prekvalifikovať“ a postúpiť ho konkurznému súdu s tým, že ide o náhradu trov konania. Iba sťažovateľ by mohol takýmto spôsobom svoju žalobu modifikovať. Preto ani nebolo dôvodu na to, aby najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec postúpil inému sudcovi toho istého krajského súdu, ktorý bol zákonným sudcom pre konkurzné konanie voči úpadcovi.

Keďže išlo o osobitnú žalobu o náhradu škody, bolo povinnosťou všeobecných súdov odôvodniť rozsudok z toho pohľadu, ako bola žaloba žalobcom podaná. Všeobecné súdy dospeli k záveru, že uplatnený nárok ako náhrada škody v osobitnom konaní neobstojí, pretože nárok treba uplatňovať v rámci náhrady trov konkurzného konania. Nebolo preto mysliteľné, aby všeobecné súdy zdôvodnili zamietnutie žaloby z pohľadu práva sťažovateľa na náhradu trov konkurzného konania.

Ústavný súd považuje za potrebné napokon uviesť, že právne názory, ku ktorým dospeli v tejto veci všeobecné súdy, sú vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom odôvodnené a sú aj legitímne. Ústavný súd nemá za tejto situácie dôvod zasiahnuť do právneho názoru všeobecných súdov. Nie je totiž úlohou ústavného súdu vykladať zákony vo vzťahu k tej zásadnej otázke danej veci, ktorá spočíva v tom, ako treba právne kvalifikovať nároky, ktoré sťažovateľ pred všeobecnými súdmi uplatnil. Závery všeobecných súdov, podľa ktorých sťažovateľove nároky sa majú uplatniť v rámci náhrady trov konkurzného konania, sú v súlade s ústavnými medzami výkladu zákonov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2005